

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/34/2021
Identifikačné číslo spisu: 7819010368
Dátum vydania rozhodnutia: 19.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7819010368.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a členov senátu JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Petra Kaňu na neverejnom zasadnutí konanom 19. mája 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného E. H. pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného E. H. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 4To/143/2019 z 22. januára 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolanie obvineného E. H. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Rožňava, sp. zn. 3T/108/2019 z 18. novembra 2019, bol obvinený E. H. uznaný za vinného zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona v súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b), písm. c), písm. d) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 12.7.2019 v nočných hodinách, okolo 23.00 hod. v obci P., okres I., po predchádzajúcej vzájomnej dohode, aj s inými nestotožnenými osobami, pod vplyvom alkoholu, obvinení T. B. a Q. Y. vykopli a telom a rukami vytlačili železnou poistkou zaistenú dvojkrídlovú vchodovú bránu na riadne oplotenom pozemku pri rodinnom dome D. P. na R. V. XX, následne všetci obžalovaní aj s ďalšími nestotožnenými osobami vnikli do dvora domu, kde všetci obvinení aj ďalšie nestotožnené osoby napadli zaťa majiteľky domu - T. T. tak, že ho strkali a udierali rukami, a to aj napriek výslovným verbálnym upozorneniam zo strany T. T. a jeho tam prítomnej manželky T. T., aby dvor opustili, pričom následne obvinení T. B. a T. H. T. T. prinesenými drevenými palicami opakovane udreli do oblasti hlavy a iných častí tela a obvinený E. H. prinesenou betónovou dlažbovou kockou o hmotnosti 4,19 kg, zo vzdialenosti približne 3 m mu ju hodil do hlavy, načo poškodený T. T. spadol na zem a všetci útočníci z miesta činu ušli, pričom T. T. utrpel vpáčenú zlomeninu lebečnej klenby a akútne krvácanie nad tvrdý obal mozgu v spánkovo-temenej oblasti vpravo s pourazovým podpavúčnicovitým krvácaním v čelovo-spánkovej oblasti vpravo, s dobou liečby a s tým spojenou práceneschopnosťou v trvaní nad 6 týždňov, dve tržnozmliažené rany vlasatej časti hlavy, s dobou liečby do 7 dní a tohto konania sa obvinení T. B., E. H., Q. Y. a T. H. dopustili z dôvodov, že poškodeného T. T. považovali za osobu, ktorá údajne mala lákať ženy

z rómskeho etnika v P. na prostitúciu a obvinení Q. Q. a Q. Q. z dôvodov, že tesne pred skutkom ich mal poškodený T. T. ako účastníkov cestnej premávky údajne ohroziť nebezpečnou jazdou svojím osobným motorovým vozidlom.

Za to bol súdom I. stupňa obvinenému podľa § 155 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, § 36 písm. l) Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 6 mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Košiciach uznesením, sp. zn. 4To/143/2019 z 22. januára 2020, podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Obvinený prostredníctvom obhajcov podal dovolanie proti predmetnému uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V písomnom odôvodnení dovolania uviedol, že v deň spáchania skutku sa na mieste činu nachádzalo viacero osôb, ktoré mohli poškodenému spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví. Žiadne zaistené stopy neboli predmetom expertízneho skúmania. Pre takéto pochybenie orgánov činných v trestnom konaní nemohol byť riadne objasnený skutkový stav. Nepoprel, že on hodil dlažobnú kocku, ale nebol to mierený hod, bola to náhoda. Túto kocku nedoniesol so sebou, ale našiel ju tam na zemi. Nemal motiváciu spáchať uvedený zločin a už vôbec nie z pomsty. Súdy sa nedostatočne zaoberali skutkovým dejom a okolnosťami spôsobenej ujmy na zdraví. Zranenia poškodeného mohol spôsobiť aj pád na zem, resp. niektorý z jeho spoluobvinených.

Namietol výšku trestu, keďže jeho výpoveďou došlo k výraznej pomoci orgánom činným v trestnom konaní. Preto pri určovaní trestu sa to malo zohľadniť v rámci priznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona. Taktiež nevidí dôvod na použitie § 38 ods. 5 Trestného zákona, keďže viac ako 10 rokov pred spáchaným skutkom žiadny iný zločin násilnou formou nespáchal. Dolná hranica trestnej sadzby mu bola zvýšená o polovicu, ale horná hranica trestnej sadzby mu nebola znížená o jednu tretinu podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona (prevažoval pomer poľahčujúcich okolností). Jemu bola preukázaná vina podľa § 156 Trestného zákona a nie podľa § 155 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, z čoho vyplýva, že súdy nesprávne ustálili právnu kvalifikáciu, čo napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa jeho názoru nie sú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 163 ods. 3 Trestného poriadku, keďže skutok uvedený v napadnutých rozhodnutiach neobsahuje žiadny znak, ktorý odôvodňuje použitie § 38 ods. 5 Trestného zákona. Ak páchatel' spáchal opätovne zločin je nevyhnutné, aby výrok o vine v tzv. skutkovej vete obsahoval presnú citáciu predchádzajúceho odsúdenia a zároveň je nevyhnutné zisťovať, či možno na toto odsúdenie prihliadať. Zámer aplikovať ustanovenie § 38 ods. 5 Trestného zákona nebol uvedený ani v obžalobe a na základe týchto chýb urobil vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Týmto bolo zasiahnuté do jeho základných práv na oboznámenie sa so všetkými skutkovými závermi, ktoré mali mať podklad pre výrok o treste. Takýto postup orgánov činných v trestnom konaní a najmä súdu je porušením čl. 6 Dohovoru. Týmto konaním bolo závažným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu.

Súd pri ukladaní trestu neprihliadol na jeho rodinné a sociálne pomery, pred skutkom viedol riadny život, žil s družkou, s ktorou má dve deti. Bol vedený na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny a zúčastňoval sa rekvalifikačných kurzov.

Na záver navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Rožňava, ako aj uznesenie Krajského súdu v Košiciach a vrátil vec prvostupňovému súdu na nové prerokovanie a rozhodnutie.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Rožňava, ktorý vo svojom písomnom podaní uviedol, že dovolacie dôvody sú formulované veľmi všeobecne, pričom nezistil zásadné porušenie práva na obhajobu a právne posúdenie skutku, ktorým bol obvinený uznaný za vinného, je kvalifikačne bez chyby. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky predmetné dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Ďalej sa k dovolaniu obvineného vyjadril aj poškodený T. T. (prostredníctvom splnomocnenkyne), v ktorom uviedol, že podané dovolanie je len opisom právnych viet bez zasadenia do kontextu s prejednávanou vecou. Prvostupňový súd prijal vyhlásenie obvineného o vine [do úvahy pripadá podanie dovolania z dôvodu § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], avšak je zrejmé, že právo na obhajobu obvineného žiadnym spôsobom nebolo porušené. Poškodený považuje podané dovolanie za nedôvodné, preto žiada, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že boli splnené podmienky uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytykánych napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (R 120/2012 - I.).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

K námietkam obvineného, ktoré sa týkajú skutkových zistení, najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že obvinený spravil na hlavnom pojednávaní konanom 18. novembra 2019 vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Obvinený bol riadne poučený o následkoch podľa vyššie uvedeného vyhlásenia, a teda aj o jeho neodvolateľnosti a nenapadnuteľnosti odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Dovolací súd pozornosť odsúdeného upriamuje na tú skutočnosť, že jeho vyhlásenie o uznaní viny v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v pôvodnom konaní (pred súdom I. stupňa) ho vylučuje z možnosti (úspešne) napadnúť výrok o vine z iného dovolacieho dôvodu ako je uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom).

Pokiaľ tak namietal nesprávnosť právnej kvalifikácie skutku, pre ktorý bol právoplatne uznaný za vinného v pôvodnom konaní (aj vo vzťahu ku ktorej vykonal vyhlásenie o uznaní viny), ide o námietku ním (úspešne) neuplatniteľnú v dovolacom konaní s ohľadom na § 257 ods. 5 Trestného poriadku.

K námietke o nepriznaní mu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, najvyšší súd zdôrazňuje judikovaný záver (R 18/2015), že otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej

takejto okolnosti, či už poľahčujúcej, alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Námietka obvineného, že mu uvedenú poľahčujúcu okolnosť mali sudy v pôvodnom konaní priznať, avšak nesprávne tak neučinili, teda nie je úspešne uplatniteľná obvineným v dovolacom konaní.

Namiesto je uviesť, že v predmetnej veci súd I. stupňa vo výroku o treste rozsudku uviedol ustanovenia § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona a hoci formálne správne mal uviesť aj odsek 3 citovaného ustanovenia, nemožno absenciu tohto ustanovenia hodnotiť ako zásadnú chybu, pretože jednak výrok obsahuje priznanie obvinenému poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona (priznal sa k spáchaniu trestného činu a tento úprimne oľutoval), ale najmä túto poľahčujúcu okolnosť (a v dôsledku nej prevahu poľahčujúcich okolností, pri absencii okolností priťažujúcich) následne vzal súd I. stupňa do úvahy pri úprave trestnej sadzby.

Pokiaľ ide o námietku, že nie sú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 163 ods. 3 Trestného poriadku konkrétne, že skutok, pre ktorý bol obvinený v danej veci uznaný za vinného neobsahuje žiadny znak, ktorý odôvodňuje použitie § 38 ods. 5 Trestného zákona, je potrebné poukázať na judikatúru (R 14/2019, štvrtý odsek), podľa ktorej skutočnosti bez kvalifikačnej relevancie, vyvolávajúce použitie ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré len upravuje hranice trestnej sadzby priradenej ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až 6, § 41 ods. 2 samostatne alebo v spojení s § 42 ods. 1, § 61 ods. 3 a 6 Trestného zákona), nie sú súčasťou skutkovej vety výroku odsudzujúceho rozsudku. Dotknuté ustanovenia sa uvádzajú (označujú) vo výroku o treste v zmysle § 165 ods. 1 Trestného poriadku (s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený).

Súd I. stupňa tak nebol povinný použiť § 38 ods. 5 Trestného zákona „premietnuť“ do skutkovej vety napadnutého rozsudku, ale správne ich uviedol vo výroku o treste.

Navyše, keďže aj táto námietka obvineného (proti výroku o vine) spadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, obvinený nie je oprávnený ju pod uvedeným dovolacím dôvodom uplatniť (vzhľadom na vyhlásenie o uznaní viny podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku).

Marginálne však treba uviesť, že námietku obvineného, že o zámere súdu aplikovať § 38 ods. 5 Trestného zákona pri ukladaní trestu nie je celkom bez relevancie vzhľadom na ďalší záver uvedeného publikovaného stanoviska (R 14/2019, bod II.), podľa ktorého súd musí v rámci splnenia povinnosti podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku pri poučení podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku presvedčiť, či bol obvinený v skoršom priebehu konania poučený aj o takej úprave trestnej sadzby podľa ustanovení uvedených v treťom a štvrtom odseku bodu I., ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy. V prípade negatívneho zistenia súd poučenie vykoná, inak môže byť následne splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku). Dotknutú chybu nemožno odstrániť v rámci konania o odvolaní proti výroku rozsudku o trestepo prijatí vyhlásenia o uznaní viny, nakoľko obvinenému musí byť novovytvorená možnosť také vyhlásenie neurobiť, pričom trest musí byť uložený v rámci trestnej sadzby súladnej so zákonom.

Z odôvodnenia tohto judikovaného záveru potom vyplýva, že obvinený z hľadiska svojich obhajobných práv musí vedieť, aká v jeho neprospech upravená (sprísnená) sadzba (v danom prípade použitie § 38 ods. 5 Trestného zákona) sa spája s trestným činom, ktorého sa týka jeho neodvolateľné (ak je prijaté) vyhlásenie, ktoré má (vo vzťahu k takým vyhlásením pokrytému výroku o vine) výrazne obmedzenú preskúmateľnosť (v až dovolacom, teda mimoriadnom opravnom konaní a len na základe dovolania ministra spravodlivosti proti takému rozhodnutiu súdu prvého stupňa). V odvolacom konaní síce možno (samostatne) skúmať výrok o treste, avšak nedostatok poučenia obvineného nemožno napraviť uložením

trestu v zákone nezodpovedajúcej (nezvýšenej) trestnej sadzbe (z hľadiska použitej trestnej sadzby je odvolanie nedôvodné, pričom výrok o vine a konanie mu predchádzajúce, resp. jeho chyby prieskum odvolacieho súdu nepokrýva). Riešením je len dovolanie ministra spravodlivosti (ak je indikované porušenie práva na obhajobu dané) a následne (zrušením rozhodnutia v celom rozsahu) vytvorenie podmienok na nové konanie súdu prvého stupňa, s možnosťou obvineného vinu opätovne neuznať alebo uznať ju so znalosťou výslednej trestnej sadzby, ktorej sprísnená úprava v jeho veci prichádza do úvahy.

Na podklade uvedeného, tejto námietke v dovolacom konaní, konanom na podklade dovolania obvineného, nebolo možné priznať relevanciu.

Hoci obvinený v dovolaní priamo neuplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, na podklade jeho námietok proti prílišnej prísnosti mu uloženého trestu v pôvodnom konaní, najvyšší súd konštatuje, že pri zločine ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona, v trestnej sadzbe od 5 do 12 rokov odňatia slobody, ani po jej úprave podľa § 38 ods. 3, ods. 5 Trestného zákona, trest odňatia slobody obvinenému uložený vo výmere 8 rokov a 6 mesiacov, z pohľadu druhu je trestom za taký trestný čin Trestným zákonom predpokladaným a súčasne nie je trestom uloženým mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Ako vyplýva z už vyššie uvedeného, v posudzovanom prípade dovolaním obvineného uplatnené, resp. z pohľadu dovolateľom vytýkaných chýb námietky vecne subsumovateľné pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku naplnené neboli, preto dovolací súd dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí uznesením odmietol.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.